

TRADICIJA IN SODOBNE OBLIKE

Izmed vseh dejavnosti Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije je gotovo najzlahtnejša tista, ki se ukvarja z ohranjanjem in negovanjem bogate obrtniške tradicije - z domačo in umetnostno obrtjo. Gre za ustvarjalnost, ki je v slovensko kulturno dediščino prispevala na tisoče čudovitih predmetov, ki so jih izrezljale, spletle, stkale, vtilile in skovale ali kako drugače spravile v življenje pridne in iznajdljive roke rokodelcev, da bi jih ljudje uporabljali, da bi jim krasili domove ali jih razveseljevali.

V dneh, ko je predhodnica današnje OZS, Zveza združenj samostojnih obrtnikov Slovenije, sklenila prevzeti skrb nad izumirajočo dediščino, so bile nekatere domače obrti že tik pred izumrtjem - nekaterim pa se je žal to že zgodilo. Z veliko vneme pa je njej in še bolj njenima naslednicama, ZOZS in Obrtni zbornici Slovenije, uspelo v domačo obrt vdihniti novo življenje, še več, spodbudili sta tudi prepletanje starega z novim, rojevanje brezštevilnih novosti, ki so se oplajale s tradicijo in hkrati iskale lastne oblike.

Strma pot ponovnega vzpenjanja slovenske domače in umetne obrti se je začela leta 1977, ko je tako imenovani TOZD obrti pri Gospodarski zbornici Slovenije na pobudo obrtnikov ustanovil odbor za domačo in umetno obrt ter pripravil prvo razstavo v prijaznem in kulturnem Slovenj Gradcu (obrtništvo tedaj še ni imelo lastne zbornične organizacije, je pa bilo glavni pobudnik odbora in razstav). Po ustanovitvi Zveze obrtnih združenj Slovenije pa je obrtniška organizacija v celoti prevzela skrb za domačo in umetnostno obrt. Omenjeni odbor se je že takoj preselil pod obrtniško streho, pod katero je bila ustanovljena tudi strokovna komisija, ki še danes izdelke ocenjuje in skrbi, da so lahko razstave zares izbor najboljšega. Pozitivna ocena je izdelovalcem prinesla določene davčne bonitete, kar je bila lepa spodbuda za razvoj, hkrati pa je na ta način začela prihajati v ospredje tudi kakovost. Žal je uvedba davka na dodano vrednost te bonitete izničila, tako da danes rokodelcem spodbud za njihovo sorazmerno slabo plačano delo spet primanjkuje.

V sedemindvajsetih letih je obrtniška organizacija v Slovenj Gradcu (od leta 1994 pa tudi na Ljubljanskem gradu) pripravila sedemnajst raz-



17. razstava DUO v Slovenj Gradcu (2008)

stav. Zadnja leta je razstava bienalna, od desete pa so na posamezni razstavi postavljeni na ogled le tisti izdelki, ki so v dveh letih med dvema razstavama pridobili pozitivno mnenje strokovne komisije za preverjanje izdelkov, ki deluje pri OZS. Ta v dveh letih med eno in drugo razstavo prejme v ocenjevanje preko 3.000 posameznih izdelkov, pozitivno mnenje pa jih dobi slaba polovica. Na razstavah je tako v poprečju razstavljenih več kot tisoč izdelkov. Od leta 1998 OZS na razstavi podeljuje najvišja priznanja s področja domače in umetnostne obrti - Zlate vitice.

S popularizacijo in konkretnimi spodbudami je obrtna zbornica uspela rešiti pred pozabo mnoge tradicionalne oblike domače obrti, hkrati pa tudi zasejati novo, na tradiciji zasnovano ustvarjalnost. Danes se s tovrstnim ustvarjanjem ukvarja na stotine Slovencev - tudi veliko mladih, kar je še posebej razveseljivo. Večini takšno delovanje samo žal še ne omogoča preživetja - pač pa mnogim, kot dopolnitev, lajša življenje. Dodajmo, da so izdelki naše domače in umetnostne obrti ena najlepših in najbolj zaželenih oblik promocije Slovenije v svetu. Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije je zato z razstavami svojih rokodelcev uspešno gostovala že v mnogih državah, vsako leto pa pripravi tudi več razstav po Sloveniji, med drugim tudi na mednarodnem obrtnem sejmu v Celju.



Razstava DUO 2004 na Ljubljanskem gradu; ogledalo si jo je preko 13.000 obiskovalcev

